

İYİ TARIM UYGULAMALARI VE EUREPGAP

İYİ TARIM
UYGULAMALARI

Prof. Dr. Emine Olhan
Ankara Üniversitesi
Ziraat Fakültesi
Tarım Ekonomisi Bölümü

TARIMDA DEĞİŐİM

Dünyada **1970'li** yıllarda;

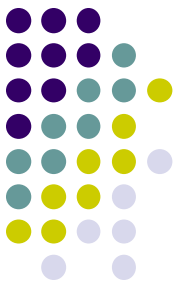
- Tüketicilerin bilinçlenmesi,
- 1990'lı yıllarda gıda kökenli hastalıkların artması
- Güvenilir gıdalara talebin artması,
dikkatleri tarımsal üretim sürecine çekmiştir.

Bu gelişmeler sürdürülebilir tarım kapsamında

İYİ TARIM UYGULAMALARI

gündeme gelmiştir.

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN GIDA POLİTİKASI

- ❑ AB Komisyonu gıda güvenliğinde eksik yanların tamamlanması için Ocak 2000'de yeni bir gıda politikası önerisinde bulunmuştur.
- ❑ AB Gıda Güvenliği Otoritesi'nin kurulması ve yeni gıda güvenliği sisteminin yürürlüğe konulmasına ilişkin tüzük 1 Şubat 2002'de yürürlüğe girmiştir.

Yeni Gıda Politikasının Stratejileri

- Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesinin **(EFSA)** kurulması
- Gıda mevzuatınının **çiftlikten sofraya** yaklaşımı çerçevesinde yapılması
- **Yem ve gıda** alanında faaliyet gösteren kişilerin gıda güvenliğinden öncelikli sorumlu tutulmaları
- Bu alanda faaliyet gösteren üreticilerin **HACCP** sistemini uygulamaları zorunlu tutulmuştur.

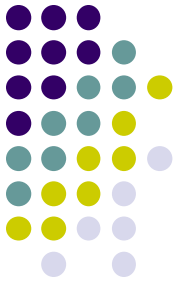
EFSA

- ✓ Yeni gıda güvenliği politikasının temellerini oluşturacak olan;
- ✓ Bilimsel tavsiyelerde bulunma,
- ✓ Gerekli verilerin toplanması ve analizi,
- ✓ Kontrol ve ortaya çıkan riskler konusunda tüketicinin bilgilendirilmesi işlevlerini

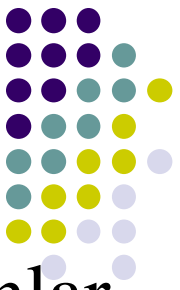
AB düzeyinde yerine getirecek olan **bağımsız** bir kurumdur.

ÇİFTLİKTEKİ SOFRAYA

- Yem üretimi,
- Temel maddelerin üretimi,
- Gıda maddelerinin işlenmesi, depolama, taşıma ve
- Perakende satış dahil olmak üzere gıda üretim zincirinde faaliyet gösteren tüm sektörlerin gıda güvenliği kriterlerine uyumlu hareket etmeleri, böylece **zincirin başından sonuna gıda güvenliği ve kalitesinin güvence altına** alınmasıdır.

NEDEN İYİ TARIM UYGULAMALARI??

Gıda maddelerinin güvenliğine ilişkin sorunlar, insanlığı alternatif tarım teknikleri anlayışına yöneltmiştir (1997 ABD’de içeride üretilen ve ithal edilen yaş meyve ve sebzenin güvenilirliğini garanti altına almak amacıyla başlatılmıştır).

Tarımsal üretimde;

- Çevreye duyarlı,
- Asgari hijyen standartlarını karşılayan,
- Kayıt sistemi olan güvenli gıdaların tüketiciye ulaştırılması ile ilgili tüm işlemler **İTU** olarak tanımlanmıştır.

İYİ TARIM YGULAMALARI

- Küreselleşme sürecinde tarım ürünleri ticaretinde; gıda güvenliği, gıdaların kalitesi ve çevre sorunlarına olan ilgi artmıştır.
- Bu çerçevede; önce işletme dışı girdilerin azaltıldığı tarım ve organik tarıma yönelik çalışmalar yapılmış 1990'lı yılların sonunda da İTU üzerine çalışmalar yoğunlaşmıştır.

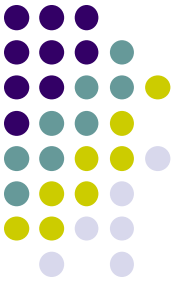
İYİ TARIM UYGULAMALARI

Tarımsal üretim sisteminin;

- Sosyal açıdan yaşanabilir,
- Ekonomik açıdan karlı ve verimli,
- İnsan sağlığını koruyan,
- Hayvan sağlık ve refahı ile çevreye önem veren bir hale getirmek için uygulanması gereken işlemlerdir.

İYİ TARIM UYGULAMALARI

Amaç:

- *Çevre, insan ve hayvan sağlığına zarar vermeyen tarımsal üretim
- *Doğal kaynakların korunması,
- *Tarımda izlenebilirlik ve sürdürülebilirlik
- *ıda güvenliğinin sağlanmasıdır.

İYİ TARIM UYGULAMALARI

- Zararlılarla Entegre Savaş Yönetimi (IPM)
- Entegre Ürün Yetiştiriciliği Yönetimi (ICM)
- Tarımın Korunması (CA)
- Entegre Besin Yönetimi (INM)

ile gıda güvenliği, kalite yönetimi, ekonomik üretim, çevresel ve sosyal sürdürülebilirlik konularının genel prensipleri ile entegre edilmesidir.

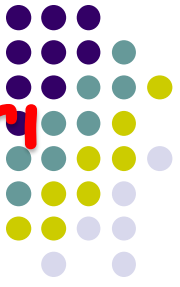
İYİ TARIM YGULAMALARI

- İTU bir çok kuruluş ve ülkede ele alınmıştır ve uygulamada bazı farklılıklar olmasına rağmen temel felsefe aynıdır.
- Bu da;

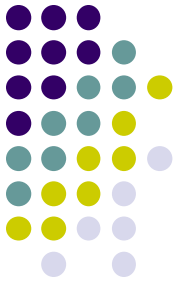
**TARIMSAL ÜRETİM SÜRECİNDE
ÇEVREYE VERİLEBİLECEK
ZARARIN MİNIMUM SEVİYEYE
İNDİRİLMESİDİR.**

İTU'nun Kapsadığı Yetiştiricilik Konuları

- Bitkisel Üretim,
- Hayvansal Üretim ve
- Su Ürünleri Yetiştiriciliği

İYİ TARIM UYGULAMALARI

- İTU'nun uygulanabilirliği ülkelerin gelişmişlik düzeyi ve tarımsal altyapıları ile ilgilidir.

İTU konusunda en kapsamlı uygulama EUREPGAP (GLOBALGAP) dökümanıdır.

EUREPGAP = İTU (İyi Tarım Uygulamaları) + HACCP (Kritik Kontrol Noktalarında Tehlike Analizi)

HACCP

Amaç:

Üretimden satışa kadar olan sürecin her aşamasında gıda güvenliği risklerini tanımlama ve kontrol etme esasına dayalı temel hijyenik prensipleri kurmaktır (**Kalite güvence sistemidir**)

HACCP

- Mikrobiyolojik (küf,bakteri vb)
- Kimyasal (ilaç kalıntıları, ağır metaller vb)
- Fiziksel (cam parçası,metal parçası, saç vb)
risklerin ortadan kaldırılması hedeflenir.

EUREPGAP sertifikalı bir ürünün;

- *İnsan sağlığına zararlı kimyasal, mikrobiyolojik, fiziksel kalıntılar içermediği
- *Çevreyi kirletmeden ve doğal dengeye zarar vermeden üretildiği
- *Üretim sırasında üretimle ilgili insanların ve diğer canlıların refahının olumsuz olarak etkilenmediği
- *Üretim sırasında hem tüketicinin bulunduğu ülkenin hem de ürünün yetiştirildiği ülkenin tarımsal mevzuatına uygun işlemler yapıldığı

SERTİFİKALANDIRILMIŞTIR.

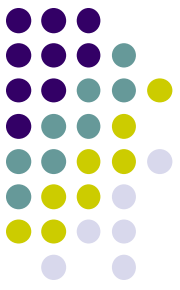
EUREPGAP'ın Kapsadığı Standartlar

- **Teknik standartlar** (zararlılarla mücadelede kullanılan kimyasalların min.)
- **Hijyenik standartlar** (hasat edilen üründe hiç bir kimyasal, fiziksel yada mikrobiyolojik bulaşmanın olmaması)
- **Çalışma ortamı standartları** (çalışanların suistimallerinin önlenmesi ve geriye dönük izlenebilirlik)

EUREPGAP da 210 Adet Kritik Kontrol Noktası Var

- **Mutlak Zorunluluk** (% 100 uyum gerektirir)
47 Nokta (Kontrol Noktalarının %23'ü)
- **Minör Zorunluluk** (% 95 uyum gerektirir)
98 Nokta (Kontrol Noktalarının %47'si)
- **Tavsiye Uygulamaları**
65 Nokta (Kontrol Noktalarının %30'u)

NE YAPILMAK İSTENİYOR ?

“İŞLETMEDEN SOFRAYA”

“ÜRETİCİDEN TÜKETİCİYE”

GÜVENLİ GIDA SAĞLAMA

ULUSAL POLİTİKALARI BUNA GÖRE DÜZENLEME

Sertifikasyon Aşaması

Onaylı bir KSK düzenlenmektedir.

tarafından

SERTİFİKASYON SEÇENEKLERİ:

1. Bireysel Sertifikaasyon
2. Grup Sertifikaasyonu
 1. Müteşebbis
 2. Üretici örgütleri

Sertifikasyon Süreci

1. Başvuru İşlemleri

2. Kontrol Süreci

3. Sertifikanın Verilmesi

Türkiye’de Kullanılan Logo Örneği

Yapraklar ufuktan doğan bir güneş gibi bu insan figürünün çevresinde yer almaktadır. Tarımın ve sağlıklı insanın doğusunu simgelemektedir.

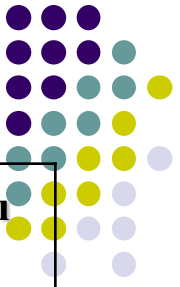
Üstteki 5 yaprak turuncu rengiyle geleceği (rengin bıraktığı izlenim nedeniyle) sembolize etmektedir.

Mutlu ve sağlıklı insan İyi Tarım Uygulamalarının ihtiyaç duyulmasındaki neden olan insan sağlığı, ortadaki ellerini kaldırmış mutlu ve sağlıklı insan figürü ile merkezdedir.

İYİ TARIM
UYGULAMALARI

İTU Destekleri

Üretim Sezonu	Bakanlar Kurulu Kararı	Tebliğ	Destekleme Miktarı TL/da	
			Meyve - Sebze	Örtü altı
2008	5 Aralık 2008 tarih ve 27075 sayılı R.G.(2008/14353 sayılı B.K.K)	26 Şubat 2009 tarih ve 27153 sayılı R.G.(2009/30 sayılı Tebliğ)	20	
2009	26 Kasım 2009 tarih ve 27418 sayılı R.G.(2009/15602 sayılı B.K.K)	16 Ocak 2010 tarih ve 27464 sayılı R.G.(2009/67 sayılı Tebliğ)	15	75
2010	26 Şubat 2010 tarih ve 27505 sayılı Resmi Gazete (2010/118 sayılı BKK)	29 Aralık 2010 tarih ve 27800 sayılı Resmi Gazete (2010/57 sayılı Tebliğ)	20	80
2011	24 Şubat 2011 27856 sayılı R.G (2011/1430 sayılı BKK)	-	20	80

İTU'ya Verilen Destekler (2016)-1

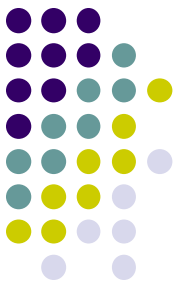
ÖN ŞART: ÇKS'ye KAYITLI OLMAK

- ❖ Meyve-sebze üreticilerine 50 TL/da
- ❖ Örtü altında meyve-sebze üreticilerine 150 TL/da
- ❖ Süs bitkileri, tıbbi ve aromatik bitkiler: 100 TL/da

İTU'ya Verilen Destekler-2

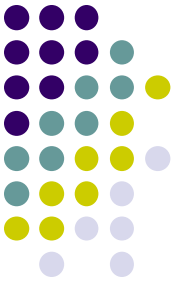
- ❖ Yaş meyve-sebze üretimi yapan üreticilere mazot ve gübre desteği olarak 11 TL/da

İTU'ya Verilen Destekler-3

- ❖ Yatırım ve işletme dönemi/kredisi olarak %50 indirim oranı
- ❖ Kredi üst limiti: 5.000.000 TL

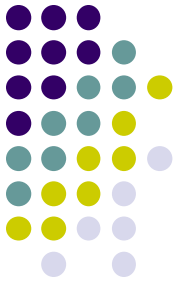
İyi Tarım Uygulamaları Göstergeleri

2015 verileri:

- ❖ Üretici sayısı: 39.740
- ❖ İl sayısı: 61
- ❖ Üretim alanı: 3.465.695 da

AB, TÜRK TARIMI İÇİN NEDEN ÖNEMLİ ?

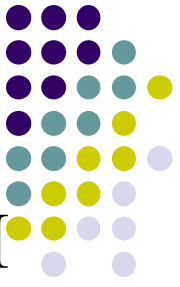
A. HEDEF PAZAR

- 40 MİLYON TON ÜRETİM
- 11 MİLYON TON MEYVE
- 29 MİLYON TON SEBZE

B. TAM ÜYELİK VE OTP'YE UYUM

SONUÇ

TÜRKİYE TARIMININ YAPISAL SORUNLARI
EUREPGAP'IN YAYGINLAŞMASINI
SINIRLAMAKTADIR.

- İşletmeler küçük,
- İşletme arazisi parçalı,
- Sermaye yetersizliği,
- Kimyasal kullanımı izlenememekte,
- Örgütlenme zayıf, bilgilendirme yetersiz,
- Kayıt tutma alışkanlığı yok

SONUÇ

- YAYGINLAŞMA ZOR ANCAK İMKANSIZ DEĞİL
- Küreselleşen pazarda firma ölçeğinde rekabet **tüketici taleplerinin karşılanması** ile mümkündür.
- İhracatımızın yarısını gerçekleştirdiğimiz AB pazarındaki payımızı korumak ve pazar payımızı daha da artırmak için İTU ve EUREPGAP'ı Türk tarımında yaygınlaştırmalıyız.